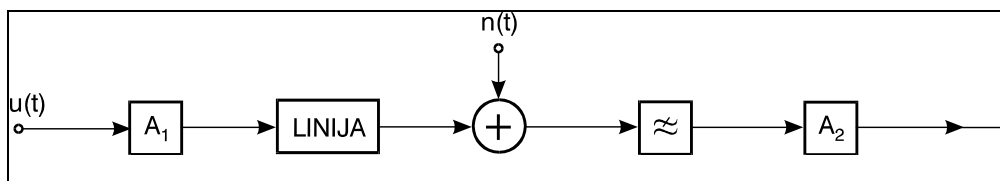

PRIMERI PITANJA ZA IV CIKLUS LABORATORIJSKIH VEŽBI IZPREDMETA OSNOVI TELEKOMUNIKACIJA (TE30T)

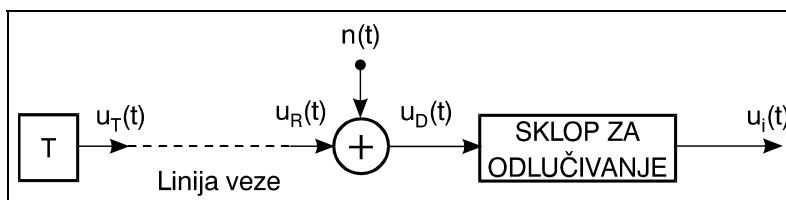
Uticaj šuma na prenos digitalnih signala u OOU

1. Na je prikazana blok šema sistema za prenos signala u OOU. Pojačanja pojačavača A_1 i A_2 mogu da se menjaju u izvesnim granicama. Na ulazu prijemnika postoji šum $n(t)$. U odsustvu signala na ulazu predajnika nivo snage na izlazu iz prijemnika iznosi -44dBm . Kada se na ulaz predajnika dovede signal $u(t)$ nivo snage na izlazu iz prijemnika iznosi 4dBm .

Ako nivo snage signala na izlazu prijemnika treba da iznosi 0dBm , a odnos signal/šum 50dB , pojačanja pojačavača A_1 i A_2 treba promeniti za:

- a) $\Delta a_1=0\text{dB}$ i $\Delta a_2=-6\text{dB}$.
  - b) $\Delta a_1=2\text{dB}$ i $\Delta a_2=6\text{dB}$.
  - c) $\Delta a_1=2\text{dB}$ i $\Delta a_2=-6\text{dB}$.
  - d) $\Delta a_1=6\text{dB}$ i $\Delta a_2=0\text{dB}$.
  - e) Nema tačnih odgovora.
  - f) Ne znam tačan odgovor.
2. Na slici je prikazana blok šema sistema za prenos binarnih polarnih signala u OOU.

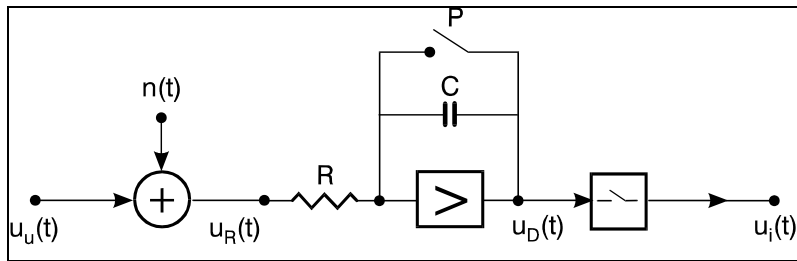
Signal na ulazu u prijemnik, u trenutku odabiranja kT , ima vrednost $+U$ ako je poslata binarna 1 i vrednost $-U$ ako je poslata binarna 0. Šum koji postoji na ulazu u sklop za odlučivanje je ABGŠ, čija je efektivna vrednost napona jednaka σ . Apriori verovatnoće su $P_0=3/4$ i $P_1=1/4$, pri čemu je poznat odnos $U/\sigma=4$. Optimalna vrednost praga odlučivanja iznosi:

- a) $U_{po}=U/2$.
- b) $U_{po}=0$.
- c) $U_{po}=3U/4$.
- d) $U_{po}=U/4$.
- e) Nema tačnih odgovora.
- f) Ne znam tačan odgovor.

3. Kroz posmatrani sistem prenosi se binarni signal protoka 64kb/s. Prosečna verovatnoća greške na izlazu iz prijemnika je 10^{-6} . Prosečno vremensko rastojanje između dva pogrešno primljena simbola iznosi:

- a) $15.62\mu s$.
- b) 277.8h.
- c) 15.625s.
- d) 64ms.
- e) Nema tačnih odgovora.
- f) Ne znam tačan odgovor.

4. Binarni signal $u(t)$, koji se prenosi u OOU, dolazi na ulaz u prijemnik sa integriranjem i rasterećenjem. Vrednosti signala na ulazu u prijemnik su $\pm 0.8V$, a binarni simboli su jednako verovatni.

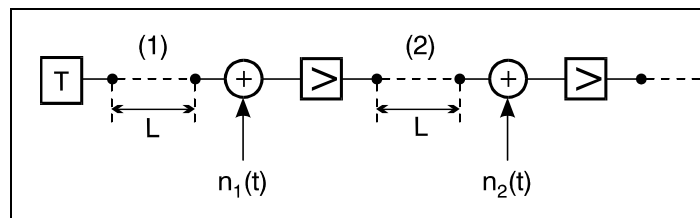

Pored korisnog signala, na ulazu u prijemnik postoji i ABGŠ čija SGSS $10^{-6}V^2/1\Omega Hz$. Binarni protok iznosi $V=64kbit/s$. Prosečna verovatnoća greške na izlazu iz prijemnika je,

$$erfc(x) \cong \frac{1}{x\sqrt{\pi}} \exp(-x^2):$$

- a) 10^{-11} .
- b) 10^{-6} .
- c) 3.8×10^{-6} .
- d) 7.6×10^{-6} .
- e) Nema tačnih odgovora.
- f) Ne znam tačan odgovor.

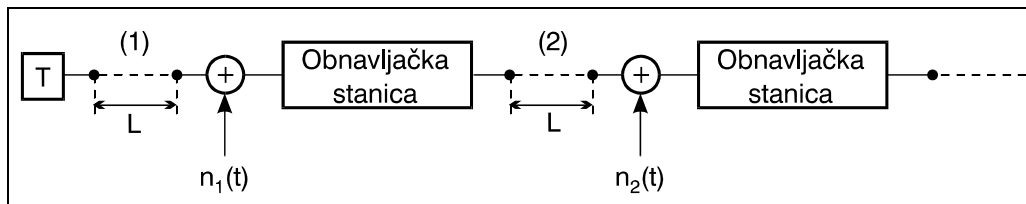
5. Na slici je prikazan deo jedne veze za prenos binarnih signala u OOU. Linija veze podeljena je na m deonica dužine L.

Iza svake deonice nalazi se pojačavač čije je pojačanje jednako slabljenju deonice. Na ulazu u svaki pojačavač postoji i slučajan šum $n_i(t)$, $i=1, 2, \dots, m$. Šumovi koji se nalaze na ulazima u pojačavače predstavljaju nezavisne Gaussove slučajne procese, pri čemu je efektivna vrednost napona šumova jednaka $\sigma_i=\sigma$, za $i=1, 2, \dots, m$. Prenos binarnih signala vrši se jednako verovatnim polarnim impulsima, čija je amplituda na ulazu u pojačavač odnosno obnavljačku stanicu ravna $\pm U$. Verovatnoće greške, $m=100$ i $U/\sigma=6$, $\text{erfc}(x) \cong \frac{1}{x\sqrt{\pi}} \exp(-x^2)$, iznosi:

- a) 0.55.
- b) 0.555.
- c) 0.5.
- d) 10^{-9} .
- e) Nema tačnih odgovora.
- f) Ne znam tačan odgovor.

6. Na slici je prikazan deo jedne veze za prenos binarnih signala u OOU. Linija veze podeljena je na m deonica dužine L , sa obnavljačkim stanicama..

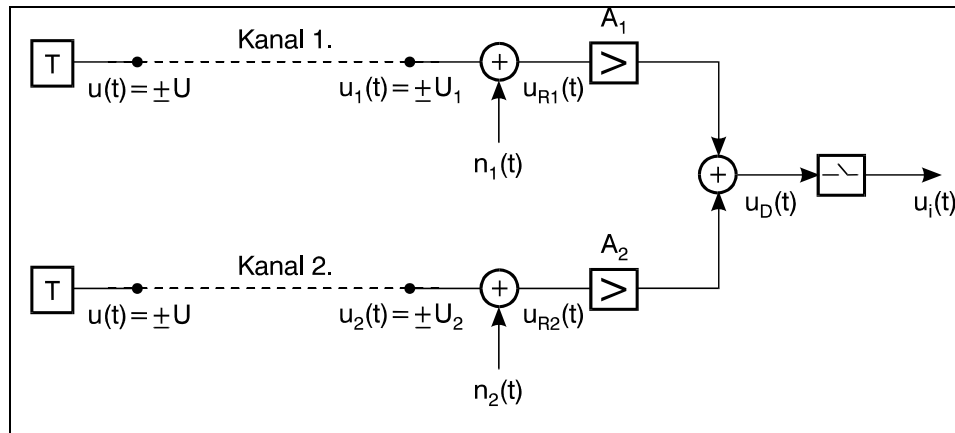
Na ulazu u svaku obnavljačku stanicu postoji slučajan šum $n_i(t)$, $i=1, 2, \dots, m$. Ovi šumovi predstavljaju nezavisne Gaussove slučajne procese, pri čemu je efektivna vrednost napona šumova jednaka $\sigma_i=\sigma$, za $i=1, 2, \dots, m$.

Prenos jednako verovatnih binarnih signala vrši se polarnim impulsima, čija je amplituda na ulazu u pojačavač odnosno obnavljačku stanicu ravna $\pm U$. Takodje je $m=100$ i $U/\sigma=6$.

Verovatnoća greške iznosi, $\text{erfc}(x) \cong \frac{1}{x\sqrt{\pi}} \exp(-x^2)$:

- a) 0.274.
- b) 0.5.
- c) $\approx 10^{-7}$.
- d) $\approx 10^{-9}$.
- e) Nema tačnih odgovora.
- f) Ne znam tačan odgovor.

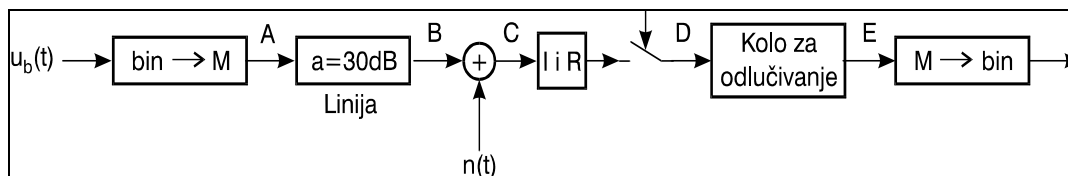
7. Na slici je prikazana principna blok šema sistema za prenos binarnog signala $u(t)$ kroz dva nezavisna kanala. Binarni simboli su jednako verovatni.

Usled različitih karakteristika kanala vrednost signala na ulazu u prvi prijemnik $u_1(t)=\pm U_1$, razlikuje se od vrednosti signala na ulazu u drugi prijemnik koja iznosi $u_2(t)=\pm U_2$. Na ulazima u prijemnike postoje i ABGŠ $n_1(t)$ i $n_2(t)$, koji su međusobno nezavisni. Efektivne vrednosti napona ovih šumova su σ_1 i σ_2 . Verovatnoća greške je data izrazom:

- a) $P_e = \frac{1}{2} \operatorname{erfc} \left(\frac{A_1 U_1 + A_2 U_2}{\sqrt{2(A_1 \sigma_1^2 + A_2 \sigma_2^2)}} \right)$.
- b) $P_e = \frac{1}{2} \operatorname{erfc} \left(\frac{A_1 U_1 + A_2 U_2}{\sqrt{2(A_1 \sigma_1 + A_2 \sigma_2)^2}} \right)$.
- c) $P_e = \frac{1}{2} \operatorname{erfc} \left(\frac{A_1 U_1 + A_2 U_2}{\sqrt{2A_1^2 \sigma_1^2 + 2A_2^2 \sigma_2^2}} \right)$.
- d) $P_e = \frac{1}{2} \operatorname{erfc} \left(\frac{A_1 U_1}{\sqrt{2A_1 \sigma_1}} \right) + \frac{1}{2} \operatorname{erfc} \left(\frac{A_1 U_1 + A_2 U_2}{\sqrt{2A_2 \sigma_2}} \right)$.
- e) Nema tačnih odgovora.
- f) Ne znam tačan odgovor.

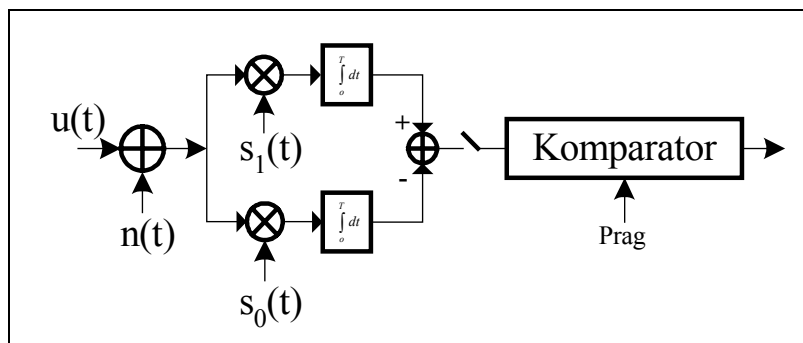
8. Na slici je data blok šema sistema za prenos binarnog signala $u_b(t)$, čije su vrednosti u jednom signalizacionom intervalu T_b jednako verovatne, u OOU. Koristi se Grayovo kodiranje. U sklopu $\text{bin} \rightarrow M$, u predajniku, obavlja se konverzija binarnog u polarni M -arni signal, pri čemu je $M=2^{16}$. Maksimalna snaga M -arnog signala na ulazu u liniju veze je $P_m=1.5\text{W}$. Linija veze unosi slabljenje $a=30\text{dB}$. Na ulazu u prijemnik postoji i ABGŠ čija je SGSS konstantna i jednaka $p_N=10^{-12}\text{W/Hz}$.

Ako je brzina signaliziranja binarnog signala $V_b=2\text{Mbit/s}$, verovatnoća greške iznosi,

$$\text{erfc}(x) \cong \frac{1}{x\sqrt{\pi}} \exp(-x^2):$$

- a) 1.62×10^{-2} .
 b) $\approx 8.68 \times 10^{-3}$.
 c) $\approx 0.3 \times 10^{-6}$ po simbolu.
 d) $\approx 10^{-8}$.
 e) Nema tačnih odgovora.
 f) Ne znam tačan odgovor.
9. Prenos binarnog signala obavlja se različitim talasnim oblicima, pri čemu signal $s_0(t)$ odgovara binarnom simbolu 0, a signal $s_1(t)$ binarnom simbolu 1. Binarni simboli su jednako verovatni, a energije ovih signala su jednake i iznose E , pri čemu koeficijent kroskorelacije iznosi ρ . Na slici je blok šema korelacionog prijemnika. SGSS šuma je $S_n(\omega) = S_n$, $|\omega| < \infty$.

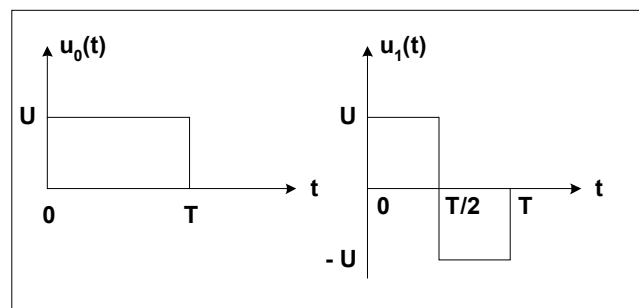
Verovatnoća greške na izlazu iz prijemnika data je izrazom:

- a) $P_{e,\min} = \frac{1}{2} \operatorname{erfc} \sqrt{\frac{E}{4S_n}} (1-\rho)$.
- b) $P_{e,\min} = \frac{1}{2} \operatorname{erfc} \sqrt{\frac{E}{S_n}} (1-\rho)$.
- c) $P_{e,\min} = \frac{1}{2} \operatorname{erfc} \sqrt{\frac{E(1-\rho)}{4S_n}}$.
- d) $P_{e,\min} = \operatorname{erfc} \sqrt{\frac{E(1-\rho)}{4S_n}}$.
- e) Nema tačnih odgovora.
- f) Ne znam tačan odgovor.

10. Ako slanju binarnog simbola nula odgovara hipoteza H_0 , slanju binarnog simbola jedan hipoteza H_1 , i ako su cene tačnih i pogrešnih odluka u prijemniku jednake C_{00} , C_{10} , C_{11} i C_{01} , test maksimalne verodostojnosti u prijemniku dat je izrazom:

- a) $\frac{p(r|H_1)^{H_1} P_0(C_{10} - C_{00})}{p(r|H_0)^{H_0} P_1(C_{01} - C_{11})}$.
- b) $\frac{p(r|H_1)^{H_1} P_0}{p(r|H_0)^{H_0} P_1}$.
- c) $\frac{p(r|H_1)^{H_0} P_0(C_{10} - C_{00})}{p(r|H_0)^{H_1} P_1(C_{01} - C_{11})}$.
- d) $\frac{p(H_0|r)^{H_1}}{p(H_1|r)^{H_0}} > \frac{P_0(C_{10} - C_{00})}{P_1(C_{01} - C_{11})}$.
- e) Nema tačnih odgovora.
- f) Ne znam tačan odgovor.

11. Pri prenosu digitalnih signala u OOU, koristi se binarni prenos sa istim verovatnoćama pojavljivanja logičke "1" i "0", a pri prenosu se koriste talasni oblici $u_0(t)$ za logičku "0" i $u_1(t)$ za logičku "1" prikazani na slici. Ako je bitska energije signala jednaka za oba simbola, i ako se na ulazu u optimalan prijemnik javlja ABGŠ SGSS $S_N(\omega) = p_N/2$, tada je verovatnoća greške po bitu na izlazu prijemnika data izrazom:

- a) $P_{e,b} = \frac{1}{2} \operatorname{erfc} \sqrt{\frac{E_b}{2p_N}}$.
- b) $P_{e,b} = \frac{1}{2} \operatorname{erfc} \sqrt{\frac{E_b}{p_N}}$.

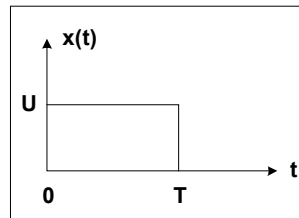
$$c) P_{e,b} = \frac{1}{2} \operatorname{erfc} \sqrt{\frac{3E_b}{2p_N}}$$

$$d) P_{e,b} = \frac{1}{2} \operatorname{erfc} \sqrt{\frac{2E_b}{3p_N}}$$

e) Nema tačnih odgovora.

f) Ne znam tačan odgovor.

12. Pri prenosu digitalnih signala u OOU, koristi se binarni prenos sa istim verovatnoćama pojavljivanja logičke "1" i "0", a pri prenosu se koristi standardni oblik signala $x(t)$ prikazan na slici. Na ulazu u prijemnik javlja se ABGŠ konstantne SGSS p_N . Ako je prijemnik realizovan kao integrator sa rasterećenjem (trajanje integracije je $T=1/V$, V je bitski protok) tada je verovatnoća greške po bitu na izlazu prijemnika data izrazom:

$$a) P_{e,b} = \frac{1}{2} \operatorname{erfc} \sqrt{\frac{U^2}{4p_N V}}$$

$$b) P_{e,b} = \frac{1}{2} \operatorname{erfc} \sqrt{\frac{U^2}{2p_N V}}$$

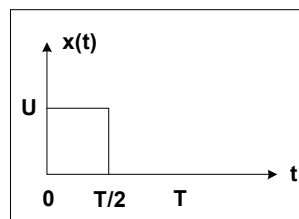
$$c) P_{e,b} = \frac{1}{2} \operatorname{erfc} \sqrt{\frac{U^2}{p_N V}}$$

$$d) P_{e,b} = \frac{1}{2} \operatorname{erfc} \sqrt{\frac{2U^2}{p_N V}}$$

e) Nema tačnih odgovora.

f) Ne znam tačan odgovor.

13. Pri prenosu digitalnih signala u OOU, koristi se binarni polarni prenos, skup simbola je $a_k = \{\pm 1\}$, sa istim verovatnoćama pojavljivanja logičke "1" i "0", a pri prenosu se koristi standardni oblik signala $x(t)$ prikazan na slici. Na ulazu u prijemnik javlja se ABGŠ konstantne SGSS p_N . Ako prijemnik čine integrator sa rasterećenjem (trajanje integracije je $T=1/V$, V je bitski protok), iza koga slede odabirač i odlučivač (sa optimalnim pragom odlučivanja), tada je verovatnoća greške po bitu na izlazu prijemnika data izrazom:

$$\text{a) } P_{e,b} = \text{erfc} \sqrt{\frac{U^2 T}{p_N}}.$$

$$\text{b) } P_{e,b} = \frac{1}{2} \text{erfc} \sqrt{\frac{U^2 T}{4p_N}}.$$

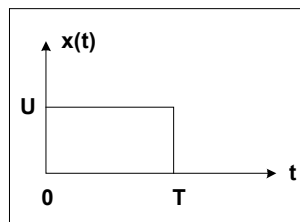
$$\text{c) } P_{e,b} = \frac{1}{2} \text{erfc} \sqrt{\frac{U^2 T}{2p_N}}.$$

$$\text{d) } P_{e,b} = \frac{1}{2} \text{erfc} \sqrt{\frac{2U^2 T}{p_N}}.$$

e) Nema tačnih odgovora.

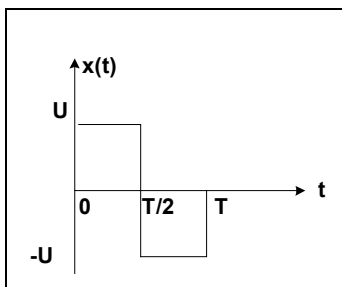
f) Ne znam tačan odgovor.

14. Pri prenosu digitalnih signala u OOU, koristi se binarni polarni prenos, skup simbola je $a_k = \{\pm 1\}$, sa istim verovatnoćama pojavljivanja logičke "1" i "0", a pri prenosu se koristi standardni oblik signala $x(t)$ prikazan na slici. Na ulazu u prijemnik javlja se ABGŠ konstantne SGSS p_N . Ako prijemnik čine integrator sa rasterećenjem (trajanje integracije je $T=1/V$, V je bitski protok), iza koga slede odabirač i odlučivač (sa optimalnim pragom odlučivanja), tada je:

- a) Ovaj prijemnik nije optimalan.
 b) Ovakav prijemnik na izlazu daje najveću moguću verovatnoću greške za dati signal i šum na ulazu u prijemnik.
 c) Ovaj prijemnik smanjuje ISI pri prenosu.
 d) Ovakav prijemnik je zapravo realizacija optimalnog prijemnika u obliku korelacionog prijemnika.
 e) Nema tačnih odgovora.
 f) Ne znam tačan odgovor.

15. Pri prenosu digitalnih signala u OOU, koristi se binarni polarni prenos, skup simbola je $a_k = \{\pm 1\}$, sa istim verovatnoćama pojavljivanja logičke "1" i "0", a pri prenosu se koristi standardni oblik signala $x(t)$ prikazan na slici. Na ulazu u prijemnik javlja se ABGŠ konstantne SGSS p_N . Ako prijemnik čine integrator sa rasterećenjem (trajanje integracije je $T=1/V$, V je bitski protok), iza koga slede odabirač i odlučivač (sa optimalnim pragom odlučivanja), tada je verovatnoća greške na izlazu ovog prijemnika:

a) $P_{e,b} = \frac{1}{2} \operatorname{erfc} \sqrt{\frac{U^2 T}{p_N}}$.

b) $P_{e,b} = \frac{1}{2} \operatorname{erfc} \sqrt{\frac{U^2 T}{2p_N}}$

c) $P_{e,b} = \frac{1}{2}$.

d) $P_{e,b} = \frac{1}{2} \operatorname{erfc} \sqrt{\frac{U^2 T}{4p_N}}$

e) Nema tačnih odgovora.

f) Ne znam tačan odgovor.

16. Prijemnik digitalnog signala $u(t) = \sum_k a_k x(t - kT)$ koji se prenosi u OOU, pri čemu je prenos realizovan kao binarni polarni prenos, realizovan je u obliku integratora sa rasterećenjem (interval integracije je T), posle koga slede odabirač i odlučivač:
- a) ovaj prijemnik je optimalan ako je standardni oblik signala x(t) usamljeni pravougaoni ili trougaoni impuls trajanja T.
- b) ovaj prijemnik nije optimalan ako je standardni oblik signala x(t) usamljeni pravougaoni impuls trajanja T.
- c) ovaj prijemnik je optimalan nezavisno od standardnog oblika signala x(t).
- d) ovaj prijemnik je optimalan ako je standardni oblik signala x(t) usamljeni pravougaoni impuls trajanja T, kao i za sve druge standardne oblike signala istog trajanja i iste bitske energije.
- e) Nema tačnih odgovora.
- f) Ne znam tačan odgovor.